

Rosa Maria Canela Balsebre. Antropòloga

Al damunt dels nostres camps. "Oda al passat"

L'artista al seu estudi de Barberà · A la pàgina dreta, instal·lació "Oda al passat" a una de les tines del celler cooperatiu de Barberà de la Conca. Fotografies: Josep M Rovira (2019)

El 16 de juny, al celler modernista de Barberà de la Conca, es va inaugurar "Oda al passat" una obra de l'artista Enric Adserà Riba, resident entre Barberà i Zaandam (Holanda). El 125è aniversari de la Cooperativa Agrícola de Barberà de la Conca n'era el motiu. "Oda al passat" és un homenatge a la terra, a la vinya i a la pagesia.

Al celler modernista de Barberà l'art ho impregna tot. Com en tota catedral, també a les del vi, hi ha molta bellesa. L'Enric Adserà Riba, a l'estil dels grans retauls, crea un magnífic espai de contemplació i d'evocació.

A l'interior del celler trobem l'excel·lent collage situat sobre la superfície blanca

d'una de les antigues tines del celler. La tina és part de l'obra. Amb una primera mirada ens sorprèn la combinació de tècniques, de peces i d'objectes tan diferents. Els contemplem, ens interroguem... Mirem amunt, avall, al costat... Res hi és perquè sí, tot lliga, tot té una raó. L'artista fa sonar l'obra, un carilló, situat al damunt de la tina, que aporta la música. A la part central,

hi trobem un quadre surrealista, com explica l'artista que "representa el poble de Barberà apinyat com a germanor, i les boires exaltades han aixecat el cep i el sindicat, els han enarborat. És com una finestra de la tina on veus el poble. S'hi escau el *Cant de la Senyera*, canviant la lletra "Al damunt dels nostres [camps], aixequem una senyera que els farà més triomfants".

L'Enric Adserà Riba és un mestre i un referent dels collages i assemblatges, on inclou tot tipus d'objectes, gravats, pintures i, fins i tot, escultures. Cal destacar la sèrie que ell intitula "Les parets dels meus tallers", amb obres al Museu d'Art Modern de Tarragona, al Museu de Valls i al Forn dels Tossuts de Cabra. Altres obres seves les podem trobar al Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí i en altres museus i espais d'art també d'Holanda. Lligada a la temàtica del vi és la seva quarta obra; les altres tres viatgen a alta mar, als creuers *Pride of Hull*, *Pride of Rotterdam* i al *Queen Mary 2*. L'Enric treballa diferents tècniques, i utilitza el reciclatge, antics objectes que passen a tenir un nou ús i ens evocuen el passat: "faig servir coses que ja s'havien fet servir", diu. El conjunt de l'obra té missatge, com també en tenen les seves parts. L'artista possibilita que les peces, que bé podrien estar en un museu, penjades a l'entrada d'una casa de poble o oblidades en un corral o unes golfes, tinguin un lloc d'honor, un espai des d'on poden ser reconegudes. Al collage hi ha bocins de Barberà, de Cabra i d'Holanda.

Hi trobem cinc ceps del terme de Barberà que projecten les seves ombres sobre la tina: "Volia fer un homenatge al cep perquè és una escultura que surt de la terra, espontània i que té unes formes extraordinàries. Surten amb els braços oberts com si volguessin abraçar. A l'obra, els ceps és com si sortissin de la tina, i els veus a l'aire. Són un element molt viu, cap cep és igual com també passa amb les boires". Els ceps tenen penjats testos trobats en un finca de Barberà. "Són antenes

Autoretrat (2019) · Enric Adserà, al seu estudi de la casa de Barberà, amb una de les peces que formen part de l'obra "Oda al passat". La peça central de l'obra. Fotografies: Josep M Rovira (2019)

que controlen l'activitat del celler. Amb els testos hi ha una referència a Holanda, on es creu que els testos porten sort. Tenia ganes de penjar-los, perquè portin sort a la cooperativa".

Un trencadís representa el modernisme, un jou simbolitza el treball, i molts altres elements representen el temps passat, una màquina d'ensulfatar i una d'ensofrar, un trespeus, uns collars, unes espardenyas, una ferradura, bocins d'un carretell, etc. Hi ha representats animals: un cargol, uns mixons i una oliba, animals de treball: una mula i un ruc. Hi ha rostres, veremadores, pagesos amb expressions dures, cansades i esperançades alhora. Hi ha pàmpols, hi ha petjades i hi ha rastres. Veurem un fragment del Pantocràtor i el relleu de la Verge i el Nen Jesús del timpà de l'església de Barberà del segle XII, pintats sobre bocins d'una antiga gerra. Tots són elements que contenen records, bocins de la història de l'Enric Adserà Riba i de les seves arrels

pageses. Deia en Josep Pla que "ésser pagès és un honor molt elevat". L'Enric ho sap, i ho vol expressar i reivindicar. Aquesta composició neix de la reflexió, d'una creació artística a foc lent, neix en el fet de caminar, en el fet recordar, en el fet d'aplegar objectes diversos i bocins de ceràmica pels camps. Neix d'aquella actitud amorosa de qui sap que no es pot ser artista sense una estima profunda a les arrels i a les llavors, d'una estima sincera cap a la terra i al poble que l'acull.

Segur que en la creació de l'obra hi ha contribuït el fet que l'Enric va conèixer personalment Cèsar Martinell, l'arquitecte del celler de Barberà. Va ser el 1947. Amb tan sols vuit anys, ell i el seu pare es van desplaçar amb carro des de Cabra, el seu poble, fins a la granja Doldelops de Valls per mostrar-li els seus dibuixos. D'aquella visita en van quedar bones anècdotes i una amistat que es mantindria en el temps. Barberà de la Conca està de sort, ja que

aquesta obra permanent podrà ser visitada al celler modernista. Una gran composició per ser contemplada i interpretada per les noves generacions, generacions que cada cop s'allunyen més d'aquella forma de vida, per endinsar-se en un món més mecanitzat i tecnològic, en un món menys comunitari i sovint més fred. És important que cada poble pugui recordar els seus avantpassats, això se'ns dubte ens dignifica. "Oda al passat" és molt més que una obra d'art, és la memòria d'un poble pagès. És l'obra de l'Enric Adserà Riba, però és també l'obra de la família Adserà de Boer que sempre treballa en equip.

Una família, suma. Una cooperativa, suma. Un collage i una oda també. Sumen i se'ns ofereixen. ■

Dissabtes, diumenges i festius

A les 11h Visita a la Muralla + Degustacions

Entrada a dues torres, recorregut pel pas de ronda, plaça Major i visita a les esglésies de Sant Miquel i Santa Maria la Major. Inclou dues degustacions gastronòmiques acompanyades d'un tast de vi de la D.O Conca de Barberà.

€ Adults 10 €, 7-17 anys 6 €, - 6 anys gratuït ⌚ 2 h.

A les 11:30h Visita al Centre històric

Inclou l'entrada a l'església de Santa Maria, l'església de Sant Miquel, l'hospital de Santa Magdalena així com l'exterior de diversos trams de la muralla i la plaça Major.

€ Adults 6 €, 7-13 anys 3 €, - 6 anys gratuït ⌚ 1,30 h

A les 12:30h Visita a la Muralla

Entrada a tres torres de la muralla i passeig pel pas de ronda.

€ Adults 4 €, 7-13 anys 2 €, - 6 anys gratuït ⌚ 45 min.

Visites Guiades

MONTBLANC

